

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare, declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocaru, de avocatul Ion Cerga în numele inculpatului Landari Chiril și de inculpatul Baracu Roman, împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 04 aprilie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015, în privința inculpaților

***Landari Chiril Vladislav**, născut la 01 septembrie 1974, originar și locuitor al mun. Chișinău, bd. Traian 22, ap.57, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;*

***Baracu Roman Nicolae**, născut la 25 noiembrie 1973, originar și locuitor al s. Puhoi, r-nul Ialoveni, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;*

***Baciu Vasile Grigore**, născut la 23 mai 1962 în or. Florești, locuitor al mun. Chișinău, str. A. Donici 14, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

*în instanța de fond:
în instanța de apel:
în instanța de recurs:*

*Termenul de examinare,
22.06.2012 – 04.04.2014,
24.06.2014 – 10.06.2015,
26.01.2016 – 12.04.2016.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 04 aprilie 2014, Baci Vasile a fost achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Landari Chiril a fost condamnat în baza art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal, la amendă în mărime de 1000 unități convenționale, ce constituie 20.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 5 ani.

Baracu Roman a fost condamnat în baza art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal, la amendă în mărime de 1000 unități convenționale, ce constituie 20.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 5 ani.

Acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material și moral de la Landari C. și Baracu R. în beneficiul lui Dașcov I. a fost respinsă ca neîntemeiată,

Acțiunea civilă a Ministerului Finanțelor a fost respinsă ca neîntemeiată și tardivă.

2. Instanța de fond a constatat că în perioada 13 octombrie 2003 – 23 octombrie 2003, Landari C., acționând prin participație simplă cu Baracu R., contrar prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (adoptată la Roma la 04.11.1950, ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1298-XIII din 24.07.1997), conform căreia nimeni nu poate fi supus torturii, pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, având intenția de a săvârși acte care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, contrar prevederilor art. 4 al Legii RM ”Cu privire la poliție”, nr. 416-XII din 18.12.1990, că poliția nu intervine în drepturile și libertățile cetățenilor decât în cazul în care nu-și poate exercita atribuțiile, ale art. 15 al aceleiași legi și ale capitolului II, art. 2 din Hotărârea Parlamentului RM ”Cu privire la aprobarea mijloacelor speciale și a regulilor de aplicare a acestora de către colaboratorii organelor de interne și militarii trupelor de carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne” nr. 1275-XII din 15.02.1993, care reglementează că colaboratorii de poliție aplică forța fizică, inclusiv procedeele speciale de luptă, pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, în timp ce Dașcov I. executa în izolatorul de detenție preventivă a DGCCO a MAI, situat pe str. Bucuriei 14, mun. Chișinău, pedeapsa administrativă, stabilită prin decizia Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 13 octombrie 2003, în baza art. 44 Cod contravențional (redacția Legii anului 1985) sub formă de arest administrativ pe un termen de 10 zile, aflându-se astfel în custodia statului, urmărind scopul obținerii mărturiilor privind recunoașterea comiterii infracțiunii de furt, incriminată lui Dașcov I. în cauza penală nr. 2003421365, fără careva temei legal, intenționat i-au aplicat lui Dașcov I. lovituri cu pumnii în regiunea corpului, lovituri cu sticla plină cu apă în regiunea capului, au aplicat față de acesta procedeul ”suspendarea pe o bară de metal”, i-au aplicat lovituri cu obiecte din fier în regiunea tălpilor și i-au introdus în anus o sticlă, înjosindu-i astfel demnitatea.

În urma acestor acțiuni lui Dașcov I. i-au fost provocate, conform raportului de expertiză medico-legală, echimoze pe brațul stâng, cutia toracică pe stânga, în proiecția procesului xifoid, care au fost cauzate la acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, care se califică ca vătămări corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății și care nu puteau fi formate în urma căderii, cauzându-i totodată lui Dașcov I. daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege, încălcându-i drepturile fundamentale prevăzute de art. 24 și 25 din Constituția RM, care prevăd că statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritatea fizică și psihică, libertatea individuală și siguranța persoanei fiind inviolabile.

Baciu V. este învinuit că, în perioada 13 – 23 octombrie 2003, împreună cu Landari C. și Baracu R., prin participație simplă, contrar prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (adoptată la Roma la 04.11.1950, ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1298-XIII din 24.07.1997), conform căreia nimeni nu poate fi supus torturii, pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, având intenția de a săvârși acte care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, contrar prevederilor art. 4 al Legii RM ”Cu privire la poliție”, nr. 416-XII din 18.12.1990, că poliția nu intervine în drepturile și libertățile cetățenilor decât în cazul în care nu-și poate exercita atribuțiile, ale art. 15 al aceleiași legi și ale capitolului II, art. 2 din Hotărârea Parlamentului RM ”Cu privire la aprobarea mijloacelor speciale și a regulilor de aplicare a acestora de către colaboratorii organelor de interne și militarii trupelor de carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne” nr. 1275-XII din 15.02.1993, care reglementează că colaboratorii de poliție aplică forța fizică, inclusiv procedeele speciale de luptă, pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, în timp ce Dașcov I. executa în izolatorul de detenție preventivă a DGCCO a MAI, situat pe str. Bucuriei 14, mun. Chișinău, pedeapsa administrativă, stabilită prin decizia Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 13 octombrie 2003, în baza art. 44 Cod contravențional (redacția Legii anului 1985) sub formă de arest administrativ pe un termen de 10 zile, aflându-se astfel în custodia statului, urmărind scopul obținerii mărturiilor privind recunoașterea comiterii infracțiunii de furt, incriminată lui Dașcov I. în cauza penală nr. 2003421365, fără careva temei legal, intenționat i-au aplicat lui Dașcov I. lovituri cu pumnii în regiunea corpului, lovituri cu sticla plină cu apă în regiunea capului, au aplicat față de acesta procedeul ”suspendarea pe o bară de metal”, i-au aplicat lovituri cu obiecte din fier în regiunea tălpilor și i-au introdus în anus o sticlă, înjosindu-i astfel demnitatea.

Instanța a reținut că inculpatul Baciu V. urmează a fi achitat din motiv că fapta nu a fost săvârșită de el, vinovăția nefiindu-i confirmată prin probe pertinente și concludente.

Totodată, potrivit rechizitoriului, acțiunile inculpaților au fost încadrate în baza art. 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal.

Însă, în cadrul susținerilor verbale acuzarea, în temeiul art. 10 Cod penal, a solicitat recalificarea acțiunilor lor în baza art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal.

Instanța a concluzionat ca fiind dovedită pe deplin vinovăția inculpaților Landari C. și Baracu R. în săvârșirea infracțiunii incriminate și a încadrat acțiunile lor în baza art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal, ca *cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice ori psihice, care reprezintă tratament inuman ori degradant, de către o persoană publică sau de către o persoană care, de facto, exercită atribuțiile unei autorități publice, sau de către orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau cu consimțământul expres ori tacit al unei asemenea persoane, săvârșite de 2 sau mai multe persoane, prin folosirea armei, instrumentelor speciale sau a altor obiecte adaptate acestui scop.*

La fel, instanța a conchis că acțiunea civilă înaintată de Dașcov I. privind încasarea de la Landari C. și Baracu R. a prejudiciului material și moral urmează a fi respinsă, deoarece prin Hotărârea CtEDO din 30 noiembrie 2010 s-a încasat în beneficiul lui 15.000 euro pentru încălcarea art. 3 și 13 din CEDO, constatându-se maltratarea reclamantului de către poliție și lipsa remediilor efective naționale pentru condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13.

3. Procurorul în Procuratura sect. Buiucani, mun. Chișinău, Mihail Proca, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Baci V. să fie condamnat în baza art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal la amendă în mărime de 800 u.c., cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 5 ani.

Apelantul a indicat că instanța de fond, incorect a apreciat circumstanțele de fapt și de drept, fiind stabilit că toți 3 inculpați au săvârșit fapta prejudiciabilă.

Astfel, partea vătămată Dașcov I. a declarat că la DGCCO s-au ridicat la ultimul etaj, acolo s-a întâlnit cu conducătorul grupei operative, care l-a reținut și după cum a aflat de la Voloșina L., numele acestuia era Baci V., care, discutând cu el, cu un sarcasm de neînțeles, l-a lovit de câteva ori în regiunea capului, după care i-a propus să se gândească până dimineață”, însă instanța a omis aceste declarații, dând o concluzie derizorie aferentă vinovăției acestui inculpat.

Mai mult, relația de prietenie a inculpatului cu Voloșina L., care avea calitate de parte vătămată pe dosarul de învinuire a lui Dașcov I., s-au adevărat în instanța de judecată, aceasta confirmând că îl cunoaște pe inculpatul Baci V.

În coroborarea acestor probe se impune concluzia comiterii de către inculpatul Baci V. a infracțiunii incriminate, acesta fiind persoana la care cu certitudine indică partea vătămată și care i-a aplicat câteva lovituri ultimului.

Instanța de fond a omis și faptul că, potrivit art. 10 alin. (3¹) Cod de procedură penală, sarcina probațiunii neaplicării torturii și altor tratamente crude sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul sau consimțământul său tacit.

Inculpatul Baci V. nu a prezentat probe pertinente și utile care ar confirma, în careva mod, neaplicarea torturii față de partea vătămată, urmând ca instanța de fond, în baza probelor acuzării, să recunoască vinovăția lui.

3.1. Au declarat apeluri și avocatul Ion Cerga, și inculpatul Landari C., solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie achitat.

Apelanții au invocat că prin rechizitoriu, contrar prevederilor art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, nu au fost delimitate acțiunile fiecărui inculpat, fiind folosite fraze generale care se referă la toți inculpații.

Instanța greșit a recalificat acțiunile inculpatului, învinuirea fiindu-i înaintată doar în baza art. 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, prevederile căruia au fost excluse din Legea penală.

În hotărârea adoptată, instanța de fond nu a descris fapta criminală, indicând nemijlocit locul comiterii, timpul precis, modul săvârșirii și gradul de vinovăție.

Instanța nu a argumentat și nu a motivat respingerea argumentelor și probelor apărării, și anume a declarațiilor martorilor Braniște V., Gumeniuc I. și Baltag A.

La fel, instanța nu s-a expus asupra presupusului mod de acces al inculpatului la deținuții din IDP DSO, la care colaboratorii nu aveau drept fără permisiunea șefului DSO, iar acuzarea nu a probat faptul accesului liber al inculpatului la deținutul Dașcov I.

Instanța a respins nemotivat răspunsul nr. 2/1059 din 20.02.2013, eliberat apărătorului de către șeful DPC a DGSO a DP MAI RM.

În anul 2005, după prima audiere, inculpatul a depus prima plângere privind maltratarea sa în anul 2003, fiind descrise și unele metode de tortură, care ulterior, au dispărut din plângerile ultimului.

Partea vătămată nu a delimitat acțiunile inculpatului Landari C., cele declarate fiind contrare concluziilor expertului și conținutului rechizitoriului, fapt ce duce la nulitatea învinuirii aduse lui.

Astfel, folosindu-se de faptul nimicirii registrelor de evidență a deținuților în celule, acuzarea și-a bazat învinuirea pe declarațiile persoanei cu o atitudine negativă față de colaboratorii poliției.

Instanța nu a apreciat raportul de examinare medico-legală nr. 6016 din 24.10.2003.

Potrivit concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. 1692/D din 22.07.2011, leziunile corporale stabilite pe corpul părții vătămate puteau fi comise cu mâna proprie.

Totodată, contrar prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 2, 145 Cod de procedură penală, în raport a fost omisă întrebarea nr. 2 - "... care este localizarea, mecanismul de formare ... a leziunilor depistate?".

Prin urmare, nici acuzarea nu dispune de vreo dovadă certă despre mecanismul de formare a echimozei pe brațul stâng, cutia toracică pe stânga, în proiecția procesului xifoid, iar solicitarea apărării privind numirea unei expertize a fost neîntemeiat respinsă de instanța de fond.

Instanța nu s-a expus asupra plângerilor depuse la etapa urmăririi penale de către apărare, privind contestarea ordonanței de reluare a urmăririi penale, fiind admisă dubla condamnare a inculpatului Landari C.

Prin ordonanța din 23.05.2012, privind punerea sub învinuire a lui Landari C., nu s-a constatat existența temeiurilor prevăzute la art. 287 alin. (1), (4) Cod de procedură penală, art. 4 alin. (2) al Protocolului adițional nr. 7 al CEDO, care ar fi permis reluarea urmăririi penale în privința ultimului, nu au fost indicate datele

concrete ce au existat în fapt și au determinat anularea ordonanței procurorului R. Bordian din 10.06.2011, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Landari C., nefiind invocate nici circumstanțele noi sau viciul fundamental care ar fi afectat ordonanța.

Totodată, învinuirea a fost adusă inculpatului Landari C. cu omiterea termenului de 1 an din momentul stabilirii statutului de bănuț.

3.2. Inculpatul Baracu R. la fel, a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Apelantul a indicat că omisiunea instanței de fond de a aduce suficiente motive privind condamnarea lui constituie violarea art. 6 al CEDO.

Nu au fost prezentate probe directe care să confirme învinuirea și condamnarea sa, acestea fiind bazate exclusiv pe declarațiile divergente ale părții vătămate, făcute în anul 2005, peste 2 ani din momentul reținerii acestuia.

În anul 2004 a depus mărturii împotriva părții vătămate, ulterior acesta fiind condamnat la 10 ani închisoare. Cu scopul de a se răzbuna pe colaboratorii de poliție care l-au reținut, partea vătămată a depus plângeri prin care a solicitat atragerea acestora la răspundere penală.

Declarațiile părții vătămate au fost apreciate contrar prevederilor art. 100 alin. (4) și 101 Cod de procedură penală.

Acuzarea nu a prezentat probe care să contrazică declarațiile lui și ale martorilor oculari Modruci A., Modruci I. și Modruci S., motivarea instanței că acești martori nu pot confirma aflarea lui în or. Florești, 24/24 ore, fiind o presupunere ce contravine prevederilor art. 389 alin. (2) Cod de procedură penală.

Nu a fost stabilit timpul și modalitatea deplasării lui din or. Florești în mun. Chișinău, în incinta DGCCO precum și scopul maltratării părții vătămate, în situația în care el nu făcea parte din grupa operativă care instrumenta cazul lui Dașcov I., nefiind prezentate probe care să confirme concluziile acuzării și ale instanței de fond precum că în perioada de timp 13 - 23 octombrie 2003, el a intrat în sediul DGCCO, mun. Chișinău, str. Bucuriei 14 și l-a maltratat pe Dașcov I.

Instanța de fond neîntemeiat a respins cererile apărării privind numirea expertizei repetate, ridicarea și anexarea la materialele cauzei a originalului raportului de examinare medico-legală nr. 6016 din 24.10.2013, verificarea existenței în evidențele DGCCO a plângerii din partea deținutului Dașcov I. privind cauzarea leziunilor corporale.

Totodată, la 22.06.2010 în privința lui a fost emisă ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț, ulterior la 10.06.2011, a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, contrar prevederilor art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, care statuează că organul de urmărire penală nu este în drept să menționeze în calitate de bănuț persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015, apelurile declarate de procurorul M. Proca, de inculpatul Baracu R. și *de avocatul I. Cerga în numele inculpatului Landari C.*, au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond a stabilit corect starea de fapt, acțiunile inculpaților Landari C. și Baracu R. fiind încadrate just în baza art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal.

Astfel, vina inculpaților a fost demonstrată pe deplin prin probele administrate.

Concurența dintre normele vechi și normele noi din Codul penal cu referință la infracțiunile de tortură și alte rele tratamente, săvârșite până la 21.12.2012, reflectă faptul că, acțiunile inculpaților Landari C. și Baracu R. corect au fost încadrate în baza art.166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal, întrucât prin norma nouă este stabilită pedeapsa alternativă mai ușoară decât pedepsele principale, astfel încât norma dată ușurează pedeapsa ce urmează a fi aplicată inculpaților.

Urmează a fi respinsă versiunea inculpaților că leziunile corporale depistate la partea vătămată i-au fost cauzate la reținere, ca urmare a opunerii rezistenței și necesității imobilizării lui, prin probele cercetate fiind dovedit că ultimul, la momentul reținerii de către colaboratorii de poliție, nu avea leziuni corporale, ce se confirmă prin conținutul procesului-verbal de examinare medicală din 13.10.2003, fapt ce impune concluzia că leziunile corporale i-au fost cauzate părții vătămate în perioada aflării ei în detenție în izolatorul DGSO din str. Bucuriei 14, mun. Chișinău.

Partea vătămată nu a indicat că anume inculpații îl luau din izolator, ci că aceștia îl maltratau la audierile zilnice, pentru a-l determina să recunoască furtul din apartamentul lui Voloșina L., declarațiile martorilor Modruci A., Modruci I. și Modruci S. fiind lipsite de relevanță.

Astfel, inculpații au fost scoși legal de sub urmărire penală în legătură cu expirarea termenului de recunoaștere în calitate de bănuț, instituit de art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, însă ulterior au apărut circumstanțe noi ce au determinat reluarea urmăririi penale în temeiul art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală.

Totodată, acuzarea susținând învinuirea, nu a prezentat nicio probă incontestabilă, ce ar indica asupra comiterii faptei imputate lui Baci V.

5. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocar, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanța de apel a dat o apreciere incorectă probelor administrate, vinovăția inculpatului Baci V. în comiterea infracțiunii incriminate fiind dovedită, incontestabil, prin declarațiile părții vătămate Dașcov I., martorilor Braniște V. și Voloșina L.; plângerea părții vătămate Dașcov I.; extrasul din registrul de evidență a persoanelor arestate în IDP a DGCCO din 14.04.2006; copia materialului administrativ nr. 45-324/03, inițiat în privința lui Dașcov I.; procesul-verbal din 20.07.2010 de confruntare între Dașcov I. și Landari C., în cadrul căreia partea vătămată Dașcov I. și-a menținut poziția relatând circumstanțele în care a fost maltratată de Landari C.; procesul-verbal din 04.06.2010 de confruntare între Dașcov I. și Baracu R., în cadrul căreia partea vătămată Dașcov I. și-a menținut poziția relatând circumstanțele în care a fost maltratată de Baracu R.; hotărârea CtEDO în cauza lui Dașcov I. contra Moldovei din 30.11.2010, prin care

Republica Moldova a fost condamnată pe faptul maltratării acestuia de către colaboratorii de poliție; copia raportului de examinare medico-legală nr. 6016 din 24.10.2003, raportul de expertiză medico-legală nr. 1692/D.

Poziția instanțelor de judecată privind argumentarea achitării inculpatului Baci V., este paradoxală, ținând cont că acesta este învinuit în comiterea aceleiași infracțiuni pentru care inculpații Baracu R. și Landari C. au fost condamnați.

Astfel, acuzarea a prezentat probe pertinente, admisibile și concludente, care în volum deplin au dovedit vinovăția inculpatului Baci V. în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Totodată, potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 30 iunie 2014, în dosarul nr. 4-1ril-3/2014 prin care a fost admis recursul în interesul legii formulat de către Procurorul General, acțiunile inculpaților Landari C. și Baracu R. urmau a fi calificate în baza art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Ion Cerga, în numele inculpatului Landari C., prin care a solicitat casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că, contrar prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală instanța de apel a ignorat argumentele apărării, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce a influențat esențial soluția instanței, iar evitarea cercetării încălcărilor admise în privința inculpatului Landari C. la urmărirea penală și în instanța de fond s-au limitat la fraze generale, fiind acceptată integral poziția acuzării și ignorate circumstanțele de fapt.

Astfel, instanța de apel nu a apreciat declarațiile martorilor Gumeniuc I., și Baltag A., nu s-a expus asupra personalității martorului Braniște V., asupra lipsei leziunilor corporale în momentul primirii deținutului Dașcov I. la 23.10.2003 în IDP, adică după perioada presupusă când a fost maltratată, asupra modului de acces la deținuții în IDP DSO, a fost omis și faptul că la momentul reținerii și ispășirii pedepsei contravenționale de către partea vătămată, nu fusese pornită urmărirea penală pe faptul sustragerii bunurilor de la Voloșina L.

Instanțele de fond și de apel nu s-au expus asupra inexistenței originalului raportului de examinare medico-legală nr. 6016 din 24.10.2003 și diferența dintre exemplarele anexate la materialele cauzei. Leziunile corporale pentru care a fost condamnat inculpatul Landari C. nu coincid cu leziunile corporale descrise în raportul de examinare medico-legală nr. 6016 din 24.10.2003.

Totodată, prin ignorarea plângerilor apărării, depuse la etapa urmăririi penale, privind ilegalitatea reluării urmăririi penale, a fost admisă dubla condamnare a inculpatului Landari C.

Potrivit Legii nr. 252 din 08.11.2012 au fost anulate prevederile art. 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, în privința inculpatului Landari C. intervenind o lege penală mai favorabilă. Instanțele de judecată, în cazul constatării vinovăției inculpatului, urmau să aplice acestuia prevederile art. 328 alin. (1) Cod penal, însă ignorând dispozițiile actelor normative și argumentelor apărării au admis

condamnarea lui Landari C. pentru o faptă care nu a fost prevăzută de legea penală la momentul presupusei comiteri.

Argumentele apărării privind menținerea peste termenul legal a calității de bănuț au fost ignorate, fără a fi respinse motivat.

Astfel, ținând cont de viciile admise de către instanțele de fond și de apel, urmează a fi anulate hotărârile adoptate și emisă o nouă hotărâre prin care inculpatul Landari C. să fie achitat.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP.

5.2. Inculpatul Baracu R., la fel, a declarat recurs ordinar în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că contrar prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură, penală instanța de apel a ignorat argumentele apărării, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce a influențat esențial soluția instanței, iar evitarea cercetării încălcărilor admise în privința inculpatului Baracu R. la urmărirea penală și în instanța de fond s-au limitat la fraze generale, fiind acceptată integral poziția acuzării și ignorate circumstanțele de fapt.

Instanța de apel nu a apreciat declarațiile martorilor Gumeniuc I., și Baltag A., nu s-a expus asupra personalității martorului Braniște V., asupra lipsei leziunilor corporale în momentul primirii deținutului Dașcov I. la 23.10.2003 în IDP, adică după perioada presupusă când a fost maltratat, asupra modului de acces la deținuții în IDP DSO, a fost omis și faptul că la momentul reținerii și ispășirii pedepsei contravenționale de către partea vătămată, nu fusese pornită urmărirea penală pe faptul sustragerii bunurilor de la Voloșina L.

Instanțele de fond și de apel nu s-au expus asupra inexistenței originalului raportului de examinare medico-legală nr. 6016 din 24.10.2003 și diferența dintre exemplarele anexate la materialele cauzei.

Astfel, este evidentă lipsa elementelor infracțiunii prevăzută de art. 328 sau 166¹ Cod penal, instanțele de fond și de apel acordând prioritate probelor nejustificate și neidentificate ale acuzării, fiind încălcat principiul prezumției nevinovăției.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală hotărârile instanței de fond și de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpatului.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. În corespundere cu art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Potrivit art. 101 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Conform art. 8 și 10 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. În corespundere cu art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2), alin. (3) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. Partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

Potrivit deciziei Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 30 iunie 2014, pronunțată în interesul legii, Legea nr. 252 din 08.11.2012 nu conține prevederi, care ar înlătura caracterul infracțional al faptei, care ar ușura pedeapsa ori în alt mod ar ameliora situația persoanei care a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv și acțiunile subiecților infracțiunilor care cad sub incidența legii în cauză urmează a fi calificate, ținând cont de prevederile art. 8 Cod penal, în baza legii penale în vigoare la data săvârșirii infracțiunii. Astfel, sancțiunea prevăzută de art. 328 alin. (2) lit. a) și c) Cod penal (redacția din

18.12.2008) stabilește o pedeapsă cu închisoare de la 2 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani, pe când sancțiunea art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal (redacția din 08.11.2012), în care ar urma reîncadrarea faptelor comise de subiectul special al infracțiunii (persoana cu funcții de răspundere), prevede o pedeapsă cu închisoare de la 3 la 8 ani sau cu amendă în mărime de la 800 la 1000 de unități convenționale, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani, adică pedepse mai grave. Deci, aplicând prevederile art. 8, 10 Cod penal, urmează a fi menținută încadrarea efectuată în baza art. 328 alin. (2) lit. a) și c) Cod penal (red. 18.12.2008), deoarece nu se va agrava situația inculpaților în asemenea caz.

Conform art. 465/4 alin. (2) Cod de procedură penală, decizia pronunțată în interesul legii este obligatorie din ziua pronunțării.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1. și 2. din decizie*):

a) a constatat în fapt că inculpații Landari C. și Baracu R. au comis infracțiunea imputată prin rechizitoriu, însă a reîncadrat acțiunile lor de la art. 328 alin. (2) lit. a), c) în baza art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal, care prevede răspundere penală pentru alte fapte decât cele stabilite de instanță, adică incorect și absolut neîntemeiat.

Or, pe lângă faptul că acțiunile inculpaților au fost nefondat reîncadrate în baza unei norme de drept care le-a agravat situația, deoarece prevede sancțiuni (*cu închisoare de la 3 la 8 ani și privarea de drepturi de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani*) mai grave în raport cu cea incriminată lor anterior (*cu închisoare de la 2 la 6 ani și privarea de drepturi de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani*), totodată și lezându-le dreptul la apărare prin imputarea din oficiu a unei învinuiri noi, nejustificate public;

b) a depășit limitele învinuirii, constatând că în acțiunile inculpaților sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute la art. 166¹ alin. (2) lit. c), d) Cod penal, ca **„cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice ori psihice, care reprezintă tratament inuman ori degradant, de către o persoană publică sau de către o persoană care, de facto, exercită atribuțiile unei autorități publice, sau de către orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau cu consimțământul expres ori tacit al unei asemenea persoane, săvârșite de 2 sau de mai multe persoane, săvârșite prin folosirea armei, instrumentelor speciale sau a altor obiecte adaptate acestui scop”**.

Or, conform rechizitoriului, inculpații sunt acuzați de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, și conform altor semne calificative - **„săvârșirea de către o persoană cu funcție de răspundere a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice, însoțite de aplicarea violenței și de tortură sau acțiuni care înjosesc demnitatea victimei”**;

c) nu a argumentat în niciun fel soluția de achitare a inculpatul Baciu V.;

d) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct

de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu, și în limitele invocate în acest act de învinuire, neindicând motivele pentru care a respins respectivele probe ale apărării și acuzării.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile legale și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, dând faptei săvârșite o încadrare juridică greșită.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descripțivului și dispozitivului deciziei contestate:

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință ilegală, nemotivată și neîntemeiată;

b) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile procurorului și apărării, reinvocate și în recursurile ordinare de pe rol, inclusiv asupra celor reproduse la pct. **3-3.2., 5-5.2** din decizie, iar apelul declarat de inculpatul Landari C. nu a fost soluționat în genere (*pct. 3.1. și 4. din decizie*).

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nepronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel, că faptei i s-a dat o încadrare juridică greșită, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1)

pct. 6) și 12) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor declarate, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare, declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocar, de avocatul Ion Cerga în numele inculpatului Landari Chiril și de inculpatul Baracu Roman, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015, în privința inculpaților Landari Chiril Vladislav, Baracu Roman Nicolae, Baciuc Vasile Grigore, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 12 mai 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun